

Päiväkodin/koulun tiedote koteihin

Syyhy

Päiväkodissamme/koulussamme on todettu syyhyä. Syyhyn leviämisen estämiseksi pyydämme teitä lukemaan tarkasti alla olevan tiedotteen ja tarvittaessa toimimaan hoito-ohjeiden mukaan.

Jos lähiomaisilla, päiväkodissa tai koulussa on todettu syyhyä ja oman perheen oireet sopivat tautiin, voidaan hoito aloittaa ilman lääkärissä käyntiä. Katso kuitenkin poikkeukset tästä käytännöstä kohdasta "Milloin lääkäriin?".

Syyhy potilasohje

Syyhyn aiheuttaja on 0,4 mm pituinen syyhyppunkki. Syyhyppunkkinaaras kaivaa ihon pintaan 2-15 mm pitkän käytävän, johon se munii. Kehitys munasta sukukypsäksi syyhyppunkiksi kestää noin 2 viikkoa.

Syyhy tarttuu ihokontaktissa. Erityisesti sängyn lämmössä punkit ryömivät ihmisestä toiseen. Tartunta esimerkiksi vuodevaatteiden välityksellä on harvinainen. Lapset voivat tartuttaa toisiaan leikkiessään.

Punkkipopulaation lisääntyttä riittävästi ilmaantuvat oireet, jotka aiheutuvat punkeille ja niiden eritteille herkistymisestä. Syyhy tarttuu jo ennen oireiden ilmenemistä. Ensioireena on yleensä voimakas yöllinen kutina, joka alkaa 3-6 viikon kuluttua tartunnasta. Raapimisjälkiä esiintyy yleensä sormien välissä, ranteissa, rinnassa ja intiimialueilla. Ärtynyt iho liittyy usein tartuntaan. Tarkasteltaessa aluetta lähemmin, havaitaan käytäviä ja pieniä rakkuloita. Käytävät ovat 2-15 mm pitkiä ja 0,5 mm leveitä. Ne näkyvät parhaiten sormien välissä, miesten sukupuolielimissä sekä pienillä lapsilla myös kämmenten ja jalkapohjien ihossa. Joskus syyhyä on hyvin vaikea todeta.

Itsehoito

- Vuodevaatteita, pyyhkeitä ja muita vaatteita on pestävä 20 minuutin ajan kuumassa vedessä.
- Vettä kestävämmiä vaatteita voidaan säilyttää suljetussa muovipussissa 2 viikkoa.
- Pakkanen ja kuumuus tuhoavat punkin tehokkaasti.

Syyhyn hoitoon käytetään permetriiniä sisältävää voidetta, jota sivellään päätä lukuun ottamatta koko kehoon kuivalle ja viileälle iholle. Iho pestään 8-15 tunnin kuluttua. Jos kädet tänä aikana pestään, on voidetta lisättävä. Hikoilua on vältettävä. Hoito uusitaan 1-2 viikon kuluttua, mutta oireettomille kontakteille riittää yksi käsittely.

Alle 2-vuotiaita lapsia ja vanhuksia saa hoitaa vain lääkärin määräyksestä. Permetriinivoidetta ei saa käyttää raskausaikana. Haittavaikutuksena saattaa esiintyä ihon ärtymistä ja kutinaa. Ärtyneen ihon rauhoittamiseksi hoitoa voidaan jatkaa permetriinikäsittelyn jälkeen esimerkiksi hydrokortisonia ja klooriheksidiiniä sisältävällä voiteella.

Milloin lääkäriin?

Jos:

- Oireita on pienellä lapsella tai vanhuksella
- On syytä epäillä lisäksi bakteeritulehdusta
- Oireet ovat voimakkaat
- Itsehoito ja itselääkintä eivät tehoa

Lähde: Apteekin itsehoito-opas (www.itsehoito-opas.net) Artikkelin tunnus: pot00156 (000.336).

Laatinut: el Leila Mikkilä 14.11.2008

Tarkistanut ja hyväksynyt: ylilääkäri Päivi Hirsso 17.11.2008